

Warunki i zasady udzielania kredytów na utworzenie lub urządzenie gospodarstwa rolnego w ramach realizacji programu osadnictwa rolniczego na gruntach Skarbu Państwa, zaakceptowanego przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi i ministra właściwego do spraw finansów publicznych - Symbol nOR

- kredyty, o których mowa w § 9 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 stycznia 2009 r. w sprawie realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. Nr 22, poz. 121 ze zm.)

Rozdział I
Przeznaczenie kredytu

1. Kredyt przeznaczony jest na realizację inwestycji mających na celu utworzenie lub urządzenie gospodarstwa rolnego na gruntach własnych lub dzierzawionych w okresach wieloletnich, wytypowanych przez Agencję Nieruchomości Rolnych do programu osadnictwa rolniczego na gruntach Skarbu Państwa.
2. Kredyt może zostać udzielony na działalności wymienione w „Wykazie działalności w zakresie rolnictwa i przetwórstwa produktów rolnych wspomaganych przez ARiMR w postaci dopłat do oprocentowania kredytów”, zawartym w części I, w grupach:
 - 1) uprawy rolne inne niż wieloletnie - 01.1,
 - 2) uprawa roślin wieloletnich - 01.2,
 - 3) rozmnażanie roślin - 01.30.Z,
 - 4) chów i hodowla zwierząt - 01.4,
 - 5) uprawy rolne połączone z chowem i hodowlą zwierząt (działalność mieszana) - 01.50.Z,
 - 6) obróbka nasion dla celów rozmnażania roślin – 01.64.Z,
 - 7) chów i hodowla żab – 03.22.Z,
 - 8) działły specjalne produkcji rolnej - DS,
 - 9) kiszenie ogórków i kapusty w gospodarstwach rolnych prowadzących ich produkcję – dział 10.39.Z.
3. Kredyt może zostać udzielony na realizację inwestycji polegających na utworzeniu lub urządzeniu gospodarstwa rolnego i działu specjalnego produkcji rolnej, które pozwalają na osiągnięcie następujących celów:
 - 1) zwiększenie oferty towarowej oraz jej lepsze dostosowanie do wymagań rynku - A,
 - 2) poprawa warunków w zakresie wymagań dotyczących dobrostanu zwierząt - C,
 - 3) poprawa efektywności produkcji polegająca w szczególności na zmniejszeniu kosztów wytwarzania - D,
 - 4) utrzymanie lub poprawa warunków w zakresie wymagań dotyczących ochrony środowiska - E,
 - 5) poprawa jakości i promocja produktów rolnych - H,
 - 6) poprawa struktury agrarnej - K,
 - 7) poprawa warunków pracy oraz lepsze wykorzystanie zasobów pracy - O,
 - 8) tworzenie bazy surowcowej upraw roślin energetycznych – P.
4. Przez utworzenie gospodarstwa rolnego należy rozumieć tworzenie od podstaw jednostki gospodarczej poprzez ponoszenie nakładów inwestycyjnych wymienionych w ust. 6.

5. Przez urządzenie gospodarstwa rolnego należy rozumieć poniesienie nakładów inwestycyjnych wymienionych w ust. 6 w istniejącym gospodarstwie rolnym w celu jego reorganizacji polegającej np. na wprowadzeniu nowej działalności produkcyjnej, specjalizacji produkcji, zwiększeniu skali produkcji, o ile istnieje rynek zbytu lub zmianie technologii produkcji.
6. Kredyt może zostać przeznaczony na sfinansowanie następujących inwestycji:
 - 1) budowę, przebudowę, remont połączony z:
 - a) modernizacją budynków lub budowli służących do produkcji rolnej, przechowywania, magazynowania, przygotowywania produktów rolnych do sprzedaży, w tym sprzedaży bezpośredniej, wraz ze zlokalizowanymi w tych budynkach pomieszczeniami higieniczno-sanitarnymi,
 - b) zakupem, montażem instalacji technicznej, wyposażeniem, kosztami rozbiórki i unieszkodliwienia materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki, jeżeli rozbiórka jest niezbędna w celu realizacji inwestycji,
 - 2) zakup lub instalację maszyn, urządzeń lub wyposażenia służącego do prowadzenia produkcji rolnej, przechowywania, magazynowania, przygotowywania produktów rolnych do sprzedaży, w tym sprzedaży bezpośredniej, obejmujących w szczególności: sprzęt do uprawy, pielęgnacji, ochrony, nawożenia oraz zbioru roślin, ciągniki rolnicze, przyczepy rolnicze, maszyny lub urządzenia do przygotowywania, przechowywania, czyszczenia, sortowania, kalibrowania lub konfekcjonowania produktów rolnych, maszyny lub urządzenia do przygotowywania lub składowania pasz, maszyny lub urządzenia do pojenia zwierząt i zadawania pasz, urządzenia do pozyskiwania lub przechowywania mleka,
 - 3) zakup własności użytków rolnych Skarbu Państwa,
 - 4) zakup budynków lub budowli, w tym zakup budynku inwentarskiego wraz z pomieszczeniami higieniczno-sanitarnymi,
 - 5) zakładanie lub wyposażanie sadów lub plantacji wieloletnich, w tym plantacji roślin energetycznych,
 - 6) wyposażanie pastwisk lub wybiegów dla zwierząt, w szczególności koszty groduzenia lub budowy wiat,
 - 7) budowę ujęć wody, zakup i instalację urządzeń do uzdatniania, rozprowadzania lub magazynowania wody, lub do nawodnień ciśnieniowych,
 - 8) zakup lub budowę budynków lub budowli lub zakup i instalację maszyn lub urządzeń służących ochronie środowiska lub poprawie warunków utrzymania zwierząt, w tym do składowania, oczyszczenia lub separowania odchodów zwierzęcych lub odpadów, mycia lub czyszczenia sprzętu do produkcji rolnej, zakup pomieszczeń myjni dla zwierząt na potrzeby produkcji prowadzonej w gospodarstwie rolnym, budowę oczyszczalni i podczyszczalni ścieków przez gospodarstwa rolne i działy specjalne produkcji rolnej,
 - 9) zakup i instalację lub budowę innych niż wymienione w pkt 7) i 8) elementów infrastruktury technicznej wpływających bezpośrednio na warunki prowadzenia działalności rolniczej, w tym urządzeń do pozyskiwania energii odnawialnej lub utwardzania placów manewrowych, wykonanie melioracji szczegółowych, zakup i budowa kotłowni ogrzewającej budynki lub budowle do produkcji roślinnej i zwierzęcej, zakup i montaż ogrodzenia gospodarstwa rolnego lub działu specjalnego produkcji rolnej,

- 10) zakup komputerów i oprogramowań służących ułatwieniu prowadzonej działalności rolniczej, w tym programów księgowych,
 - 11) koszty ogólne, które są bezpośrednio związane z przygotowaniem i realizacją inwestycji i które nie przekraczają 12% kwoty kredytu, obejmujące:
 - a) przygotowanie dokumentacji technicznej inwestycji,
 - b) opłaty za patenty lub licencje,
 - c) koszty nadzoru urbanistycznego, architektonicznego, budowlanego lub konserwatorskiego.
7. Do kosztów zakupu materiałów niezbędnych do realizacji inwestycji, o których mowa w ust. 6 pkt 1) i 2) oraz pkt 5) – 9), mogą być zaliczone koszty ich transportu do miejsca realizacji inwestycji, do wysokości 2% ich wartości.
8. Kredyt, o którym mowa w ust. 6, na inwestycje obejmujące zakup używanych maszyn i urządzeń rolniczych, w tym ciągników rolniczych, może zostać udzielony podmiotom prowadzącym gospodarstwo rolne będącym małym lub średnim przedsiębiorstwem w rozumieniu przepisów załącznika I do rozporządzenia Komisji (WE) Nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych) (Dz. Urz. UE L 214 z 9.8.2008, str. 38), o których mowa w załączniku nr 4.
9. Przez zakup nieruchomości, wymienionych w ust. 6, należy rozumieć nabycie ich własności lub prawa wieczystego użytkowania w drodze:
 - 1) umowy sprzedaży,
 - 2) postanowienia sądu przysądżającego własność w postępowaniu egzekucyjnym,
 - 3) orzeczenia sądu stwierdzającego obowiązek złożenia oświadczenia woli o przeniesieniu własności.
10. Przez użytki rolne należy rozumieć użytki rolne, o których mowa w art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (Dz. U. Nr 64, poz. 592).
11. Przez dzierżawę w okresie wieloletnim należy rozumieć umowę dzierżawy zawartą z ANR na okres dłuższy niż 3 lata i trwającą co najmniej do końca okresu kredytowania. Umowa dzierżawy musi być zawarta na piśmie i powinna w sposób nie budzący wątpliwości określać datę jej zawarcia i czas jej trwania. Budowa, przebudowa, remont budynków lub budowli w nieruchomościach dzierżawionych wymaga uzyskania zgody właściciela na realizację inwestycji.
12. W przypadku, gdy kredyt ma być przeznaczony na zakup działki wyodrębnionej geodezyjnie, na której oprócz użytków rolnych znajdują się np. nieużytki, las, grunty zakrzewione itp., przeprowadzenie nowego podziału geodezyjnego celem wyodrębnienia działki zawierającej wyłącznie użytki rolne nie jest wymagane, o ile w oparciu o dostępne dokumenty (wypis z rejestru gruntów) będzie można oznaczyć części działek mogące być przedmiotem kredytowania oraz ich przydatność rolniczą. Zakup powyższych nieużytków, lasu, gruntów zakrzewionych itp. nie może być sfinansowany kredytem z linii nOR.
13. Kredyt nie może zostać przeznaczony w szczególności na:

- 1) zakup użytków rolnych, budynków i budowli, jeżeli w okresie ostatnich 10 lat na ich zakup została przyznana pomoc ze środków publicznych,
 - 2) zakup maszyn lub urządzeń, o których mowa w ust. 6 pkt 2), jeżeli w dniu sprzedaży mają więcej niż 5 lat (uwzględniając rok ich produkcji) lub zostały wcześniej nabyte z wykorzystaniem środków publicznych,
 - 3) zakup użytków rolnych, budynków lub ich części, maszyn i urządzeń, jeżeli umowa jest zawarta między:
 - a) małżonkami,
 - b) rolnikiem a następcą, na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników, jeżeli następca jest zstępnym, przysposobionym albo pasierbem rolnika,
 - c) rolnikiem a jego zstępnym, przysposobionym albo pasierbem i dotyczy przekazania gospodarstwa rolnego, o którym mowa w § 4 pkt 5 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 czerwca 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Renty strukturalne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. Nr 109, poz. 750, z późn. zm.), gdy rolnik ubiega się o przyznanie renty strukturalnej określonej w tym rozporządzeniu,
 - 4) zakup tej części użytku rolnego, która spowoduje przekroczenie powierzchni gospodarstwa rolnego lub gospodarstw rolnych będących w posiadaniu tego samego producenta rolnego do ponad 300 ha użytków rolnych, przy czym dotyczy to wyłącznie powierzchni użytków rolnych stanowiących własność podmiotu ubiegającego się o kredyt,
 - 5) sfinansowanie tej części ceny użytków rolnych określonej w dokumentach wymienionych w ust. 9, która przewyższa poziom średnich cen rynkowych w danym województwie wg danych GUS, obowiązującej w dniu złożenia wniosku o kredyt,
 - 6) zakup użytków rolnych Skarbu Państwa, jeżeli płatność jest rozłożona na raty,
 - 7) zakupu innych niż wymienione w ust. 6 nasadzeń i naniesień,
 - 8) zakupu użytków rolnych, których przeznaczenie określone w planie przestrzennego zagospodarowania gminy jest inne niż rolnicze,
 - 9) zakup pojazdów samochodowych,
 - 10) spłatę wcześniej zaciągniętych kredytów,
 - 11) spłatę zobowiązań, których termin płatności minął przed dniem zawarcia umowy kredytu,
 - 12) realizację inwestycji, do których stosowana jest lub będzie pomoc ze środków publicznych w formie dotacji, pożyczek lub kredytów udzielanych przedsiębiorcom na warunkach korzystniejszych od oferowanych im na rynku, dokapitalizowania oraz zbycia lub oddania do korzystania mienia będącego własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego i ich związków - na warunkach korzystniejszych od oferowanych na rynku, z zastrzeżeniem rozdz. III ust. 7,
 - 13) zakup stada podstawowego.
14. skreślony.
15. Kredytobiorca zobowiązany jest przedstawić w banku, z zastrzeżeniem ust. 16, oświadczenie sprzedawcy wg wzoru określonego w załączniku nr 6, że:
- 1) w okresie ostatnich 10 lat na zakup sprzedawanych użytków rolnych, budynków lub budowli nie została przyznana pomoc ze środków publicznych,

- 2) sprzedawane maszyny lub urządzenia, o których mowa w ust. 6 pkt 2), nie zostały wcześniej nabyte z wykorzystaniem środków publicznych.
16. W przypadku nabycia środków trwałych, o których mowa w ust. 15 pkt 1), w drodze postępowania egzekucyjnego dopuszcza się inną niż oświadczenie wg wzoru określonego w załączniku nr 6 formę potwierdzenia, że na ich zakup nie przyznano wcześniej pomocy ze środków publicznych, tj. np.: wypis z księgi wieczystej, wypis z ewidencji gruntów i budynków, o ile na podstawie tych dokumentów urzędowych bank w sposób nie budzący wątpliwości stwierdzi, że w okresie ostatnich 10 lat nabywane środki trwałe nie były przedmiotem obrotu.
17. Kredyt może zostać przeznaczony na zakup nieruchomości, która będzie stanowiła współwłasność kilku osób, pod warunkiem, że każda z tych osób będzie spełniać warunki określone w niniejszym dziale.
18. Kredyt może zostać przeznaczony na urządzenie istniejącego gospodarstwa rolnego stanowiącego współdzierżawę lub współwłasność dwu lub więcej osób, również w sytuacji, gdy warunki określone w niniejszym dziale spełnia tylko jedna z tych osób, przy czym wówczas:
- 1) o kredyt występuje osoba spełniająca warunki określone w niniejszym dziale,
 - 2) współmałżonek wnioskodawcy oraz pozostali współdzierżawcy lub współwłaściciele i ich współmałżonkowie powinni wyrazić pisemną zgodę na realizację inwestycji oraz na warunki jej kredytowania,
 - 3) pozostali współdzierżawcy lub współwłaściciele powinni poręczyć kredyt lub przystąpić do długu w charakterze solidarnych dłużników.

Rozdział II

Podmioty mogące ubiegać się o kredyt

O kredyt mogą ubiegać się osoby fizyczne, posiadające pełną zdolność do czynności prawnych, podejmujące lub prowadzące działalność określoną w rozdziale I ust. 2, z wyłączeniem emerytów i rencistów mających ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Rozdział III

Warunki udzielania kredytu

1. Kwota kredytu nie może przekroczyć 95% wartości nakładów inwestycyjnych na gospodarstwo rolne i wynosić więcej niż 4 mln zł.
2. W przypadku, gdy wnioskodawca korzysta z kredytów inwestycyjnych objętych dopłatami Agencji do oprocentowania suma kwot udzielonych kredytów oraz kredytu z linii nOR nie może przekroczyć:
 - 1) 4 mln zł dla podmiotu, który korzysta z kredytów na inwestycje realizowane w gospodarstwie lub gospodarstwach rolnych,
 - 2) 8 mln zł dla podmiotu, który korzysta z kredytów na inwestycje realizowane w działach specjalnych produkcji rolnej,
 - 3) 16 mln zł dla podmiotu, który korzysta z kredytów na przetwórstwo produktów rolnych.

3. Ustalając kwotę kredytu, o której mowa w ust. 1 i 2, bierze się pod uwagę kwoty kredytów z dopłatami Agencji do oprocentowania, jeżeli nie zostały jeszcze spłacone.
4. Jeżeli kredytobiorcą jest podmiot będący podatnikiem podatku od towarów i usług VAT, przy rozliczaniu kredytu z dopłatami Agencji uwzględnia się wartość faktury pomniejszoną o podatek od towarów i usług VAT. Wartość podatku VAT należy wówczas wyłączyć z wartości inwestycji finansowanej kredytem z linii nOR. W przypadku rolników objętych zryczałtowanym systemem zwrotu podatku VAT, przy rozliczaniu kredytu uwzględnia się wartość faktury brutto.
5. Różnica między wartością nakładów inwestycyjnych, w tym nakładów inwestycyjnych związanych z zakupem użytków rolnych do powierzchni 300 ha, a kwotą udzielonego kredytu stanowi wkład własny kredytobiorcy.
6. Wkład własny obejmuje wyłącznie nakłady, związane z inwestycją realizowaną w oparciu o kredyt, w tym nie wymienione w rozdziale I. Oceny wkładu własnego kredytobiorcy dokonuje bank na podstawie dokumentów przedłożonych przez inwestora przed podpisaniem umowy kredytu.
7. Wkład własny może być finansowany ze środków premii dla młodych rolników uzyskanej w ramach działania „Ułatwianie startu młodym rolnikom” objętego PROW na lata 2007-2013.
8. Posiadanie wkładu własnego musi zostać udokumentowane przez inwestora przed podpisaniem umowy kredytu w sposób wiarygodny dla banku. Forma, w jakiej zostanie wniesiony wkład własny, oraz jego wartość muszą zostać w sposób szczegółowy określone w planie inwestycji i umowie kredytu.
9. Oprocentowanie kredytu jest zmienne i nie może wynosić więcej niż 1,5 stopy redyskontowej weksli przyjmowanych od banków do redyskonta przez Narodowy Bank Polski w stosunku rocznym. Należne bankowi odsetki, z zastrzeżeniem ust. 17 płacone są przez:
 - 1) kredytobiorcę - w wysokości połowy powyższego oprocentowania, nie mniej jednak niż 2%,
 - 2) Agencję - w pozostałej części.
10. W przypadku umów kredytu zawartych od dnia 8 lipca 2008 r. do dnia 25 lutego 2009 r. należne bankowi oprocentowanie płacone przez kredytobiorcę nie może być niższe niż 2% w stosunku rocznym z uwzględnieniem ust. 9.
11. Maksymalna kwota dopłat do oprocentowania kredytu określana jest w umowie kredytu wg stopy redyskontowej weksli obowiązującej w dniu jej podpisania.
12. W przypadku zmiany na podstawie ust. 10 minimalnej wysokości oprocentowania płaconego przez kredytobiorcę, skutkującej zwiększeniem kwoty dopłat, w umowie kredytu należy ponownie określić maksymalną kwotę dopłat, stosując stopę redyskontową weksli i stopę dyskontową w wysokościach obowiązujących w dniu podpisania umowy

kredytu, pod warunkiem nie przekroczenia łącznej wysokości pomocy, o której mowa w ust. 13.

13. Łączna wysokość pomocy Agencji na gospodarstwo rolne lub dział specjalny produkcji rolnej jest określana przez bank w umowie kredytu w dniu jej podpisania i, z zastrzeżeniem ust. 17 nie może przekroczyć:
 - 1) 40% kwoty udzielonego kredytu,
 - 2) 50% kwoty udzielonego kredytu - jeżeli inwestycja jest prowadzona w dziale specjalnym produkcji rolnej lub w gospodarstwie rolnym położonym na:
 - a) obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW), określonych w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich lub
 - b) na obszarach NATURA 2000 oraz związanych z wdrażaniem Ramowej Dyrektywy Wodnej określonych w przepisach o ochronie przyrody.
14. Za inwestycję realizowaną na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW), określonych w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, obszarach NATURA 2000 oraz związanych z wdrażaniem Ramowej Dyrektywy Wodnej określonych w przepisach o ochronie przyrody uważa się inwestycję obejmującą wyłącznie zakup użytków rolnych, budowę, przebudowę, remont połączony z modernizacją budynków lub budowli lub wyposażenie budynków lub budowli wchodzących w skład gospodarstwa, lub wyposażenie pastwisk, zakładanie, wyposażanie sadów lub plantacji wieloletnich położonych na tych obszarach, lub inwestycję realizowaną w gospodarstwie, w którym co najmniej 50% użytków rolnych położonych jest na tych obszarach.
15. Wykaz obszarów ONW, o których mowa w ust. 13, pkt 2) lit. a), stanowi załącznik do Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 kwietnia 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania "Wspieranie gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW)", objętej Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. Nr 68, poz. 448 ze zm.).
16. Lista obszarów Natura 2000, o których mowa w ust. 13, pkt 2) lit. b), zgłoszonych do Komisji Europejskiej w 2004 r. znajduje się na stronie internetowej Ministerstwa Środowiska, <http://natura2000.mos.gov.pl/natura2000/pl/>.
17. Jeśli w dniu złożenia wniosku o kredyt kredytobiorca spełnia warunki określone w warunkach i zasadach udzielania kredytów na zakup użytków rolnych (Symbol nKZ) lub na utworzenie lub urządzenie gospodarstw rolnych przez osoby, które nie ukończyły 40 roku życia (Symbol nMR) lub warunki określone w programach branżowych (symbol nBR) wysokość odsetek płaconych przez kredytobiorcę, wysokość dopłat oraz wysokość pomocy Agencji zgodne są z warunkami i zasadami określonymi w dziale II, III, VIII, IX, X lub XI.

18. Wysokość pomocy, o której mowa w ust. 13, ustalana jest na dzień zawarcia umowy kredytu zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2007 r. Nr 59 poz. 404 ze zm.) wg wzoru określonego w załączniku nr 5 i wpisywana w umowie kredytu. Przy ustalaniu wysokości pomocy, określanej jako wartość bieżąca kwot dopłat do oprocentowania rozłożonych w czasie, stosuje się obowiązującą w dniu zawarcia umowy kredytu stopę dyskontową, której wartość równa jest wartości stopy bazowej ogłaszanej przez Komisję Europejską, powiększonej o sto punktów bazowych, zgodnie z komunikatem Komisji Europejskiej w sprawie zmiany metody ustalania stóp referencyjnych i dyskontowych (Dz. Urz. UE C 14 z 19.1.2008, str. 6).
19. Kredyt może zostać udzielony maksymalnie na 15 lat.
20. Termin spłaty kredytu (kapitału lub odsetek) może przypadać wyłącznie w dzień roboczy dla banku.
21. Karencja w spłacie kredytu nie może przekroczyć 3 lat. Okres karencji liczy się od dnia zawarcia umowy kredytu do dnia spłaty pierwszej raty kapitału określonej w umowie kredytu.
22. Inwestycja może być realizowana przy udziale tylko jednej linii kredytowej z dopłatami Agencji. Wzrost kosztów inwestycji nie może być finansowany dodatkowym kredytem z dopłatami Agencji lub poprzez podwyższenie kwoty udzielonego kredytu na podstawie aneksu do umowy kredytu.
23. W przypadku zmniejszenia kwoty kredytu, obniżona kwota kredytu skutkuje zmianą maksymalnej kwoty dopłat, o której mowa w ust. 11, oraz wysokości pomocy wyliczonej w oparciu o stopę dyskontową obowiązującą w dniu podpisania umowy kredytu.
24. W okresie objętym umową kredytu bank może:
 - 1) stosować prolongatę spłaty rat kapitału i odsetek, o ile określony w umowie kredytu termin ich spłaty jeszcze nie minął,
 - 2) wydłużyć okres kredytowania poza przewidziany w umowie kredytu, o ile określony w umowie kredytu okres kredytowania jeszcze nie minął i pod warunkiem poinformowania o tym Agencji,
 - 3) w przypadkach, o których mowa w pkt 1) i 2):
 - a) okres od dnia udzielenia kredytu do całkowitej jego spłaty wraz z odsetkami nie może przekroczyć 15 lat, z zastrzeżeniem ust. 25,
 - b) nie wymaga się sporządzenia zmian do planu inwestycji,
 - c) maksymalna kwota dopłat nie ulega zmianie, z zastrzeżeniem ust. 25.
25. W przypadku wystąpienia nieprzewidzianych, losowych i niezawinionych przez kredytobiorcę okoliczności uniemożliwiających terminową spłatę kredytów (np. długotrwała niezdolność do pracy, udokumentowany brak zapłaty za dostarczone produkty rolne, poniesienie szkód w wyniku choroby zwierząt lub złych warunków atmosferycznych) okres od dnia udzielenia kredytu do całkowitej jego spłaty wraz z odsetkami nie może być dłuższy niż 18 lat, przy czym maksymalna kwota dopłat może zostać zwiększona, o ile nie spowoduje to przekroczenia łącznej wysokości pomocy, o

której mowa w ust. 13. Przy zwiększaniu maksymalnej kwoty dopłat stosuje się postanowienia ust. 11 i 18.

26. Bank nie może stosować kapitalizacji odsetek lub pobierać ich z góry.
27. Bank nie ponosi odpowiedzialności za przekroczenie wysokości pomocy publicznej uzyskanej przez kredytobiorcę z innych tytułów pomocy publicznej.

Rozdział IV

Warunki stosowania ze środków Agencji dopłat do oprocentowania kredytu

1. Dopłaty są stosowane, gdy kredytobiorca:
 - 1) spełnia warunki tej linii kredytowej,
 - 2) dokonuje w pełnej wysokości spłat rat kapitału i odsetek w terminach ustalonych w umowie kredytu z uwzględnieniem dodatkowo 7-dniowego okresu na spłatę należności.
2. Dopłaty podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości jak dla zaległości podatkowych naliczonymi od dnia przekazania przez Agencję dopłat do banku do dnia ich zwrotu na rachunek Agencji, a kolejne nie przysługują, gdy kredytobiorca sprzeda w okresie kredytowania lub po okresie kredytowania i przed upływem 5 lat od dnia nabycia - bez zgody banku - użytki rolne, gospodarstwa rolne, inne obiekty lub urządzenia nabyte za kredyt.
3. Zgodę na sprzedaż użytków rolnych, gospodarstw rolnych, innych obiektów lub urządzeń nabytych za kredyt objęty dopłatami Agencji wyraża bank, po dokonaniu oceny dotyczącej w szczególności wpływu planowanej transakcji na dalsze prowadzenie działalności i spłatę kredytu. Kredytobiorca składa w banku wniosek o wyrażenie zgody na sprzedaż, wg wzoru określonego w załączniku nr 2.
4. Dopłaty nie przysługują, a już udzielone nie podlegają zwrotowi od dnia:
 - 1) trwałego zaprzestania prowadzenia działalności przed upływem okresu kredytowania lub trwałego zaprzestania spłaty kredytu i odsetek,
 - 2) zmiany kierunku produkcji rolnej lub działu specjalnego produkcji rolnej w okresie kredytowania bez uprzedniej zgody banku udzielającego kredytu,
 - 3) stwierdzenia przez bank, że plan inwestycji nie został zrealizowany lub działalność nie została uruchomiona zgodnie z planem inwestycji z przyczyn w ocenie banku niezależnych od producenta rolnego obejmujących w szczególności:
 - a) śmierć kredytobiorcy,
 - b) długotrwałą niezdolność kredytobiorcy do wykonywania zawodu,
 - c) chorobę epizootyczną dotykającą część lub całość należącego do rolnika żywego inwentarza,
 - d) wywłaszczenie części nieruchomości związanej z inwestycją, jeżeli takiego wywłaszczenia nie można było przewidzieć w dniu zawarcia umowy,
 - e) katastrofę naturalną powodującą trwałe uszkodzenie nieruchomości lub obiektów będących przedmiotem inwestycji,
 - f) wypadek lub awarię skutkującą zniszczeniem budynku, budowli lub innego mienia w stopniu uniemożliwiającym ich dalsze używanie zgodnie z założonym celem inwestycji,

- g) kradzież mienia będącego przedmiotem kredytowania, z wyłączeniem kradzieży, która nastąpiła na skutek niezachowania należytej staranności przez kredytobiorcę,
 - h) wystąpienie organizmów kwarantannowych roślin, gdy ich wystąpienie wpływa na możliwość realizacji zobowiązań kredytobiorcy.
5. Dopłaty, z zastrzeżeniem ust. 4 pkt 3) i 8, podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości jak dla zaległości podatkowych naliczonymi od dnia przekazania przez Agencję dopłat do banku do dnia ich zwrotu na rachunek Agencji, a kolejne nie przysługują, gdy kredytobiorca:
- 1) nie zrealizuje planu inwestycji lub nie uruchomi działalności zgodnie z planem inwestycji i umową kredytu,
 - 2) wykorzysta kredyt niezgodnie z przeznaczeniem wskazanym w planie inwestycji i umowie kredytu,
 - 3) nie udokumentuje, w terminie 3 miesięcy od dnia pobrania środków finansowych z rachunku kredytowego, wydatków poniesionych na cele inwestycyjne:
 - a) fakturą VAT,
 - b) fakturą VAT RR,
 - c) rachunkiem wystawionym zgodnie z odrębnymi przepisami,
 - d) innymi dowodami wpłaty, w tym dokonany na podstawie aktu notarialnego, umowy sprzedaży lub prawomocnego orzeczenia sądu,
 - 4) nie udokumentuje wniesienia wkładu własnego, zgodnie z regulaminem kredytowania obowiązującym w banku udzielającym kredytu,
 - 5) dokona zmiany przeznaczenia zakupionych za kredyt użytków rolnych na cele inne niż rolnicze, z wyjątkiem inwestycji publicznych.
6. W przypadku czasowego w ocenie banku zaprzestania prowadzenia działalności lub spłaty kredytu i odsetek z przyczyn niezależnych od kredytobiorcy, przy jednoczesnym spełnieniu wymogów linii, dopłaty nie są stosowane przez ten okres.
7. Jeżeli kredytobiorca wznowi prowadzenie działalności lub spłaty kredytu i odsetek dopłaty stosowane są od dnia wznowienia prowadzenia działalności lub spłaty kredytu i odsetek.
8. Jeżeli część kredytu wykorzystano niezgodnie z przeznaczeniem lub nie udokumentowano poniesionych wydatków w terminie, a także inwestycja nie została zrealizowana w całości, dopłaty podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości jak dla zaległości podatkowych naliczonymi od dnia przekazania przez Agencję dopłat do banku do dnia ich zwrotu na rachunek Agencji w takiej części, jaka odpowiada udziałowi nieprawidłowo wykorzystanych środków lub nieudokumentowanych wydatków w kwocie wykorzystanego kredytu, pod warunkiem, że cel założony w planie inwestycji i umowie kredytu został osiągnięty. Oceny, czy założony cel został osiągnięty dokonuje bank.
9. Dalsze dopłaty - przypadające na kwotę kredytu wykorzystaną zgodnie z przeznaczeniem i udokumentowaną w terminie - mogą być stosowane wyłącznie po dokonaniu zwrotu dopłat w części, o której mowa w ust. 8, oraz poinformowaniu Agencji o powstaniu należności i dokonaniem zwrocie dopłat w trybie określonym w umowie zawartej pomiędzy Agencją a bankiem.

10. W przypadku, gdy wartość kredytu wykorzystanego niezgodnie z przeznaczeniem lub wartość wydatków nieudokumentowanych w terminie przekracza 10% wartości wykorzystanego kredytu lub inwestycja nie została zrealizowana w całości, od dnia zastosowania przepisu ust. 8 wykluczona zostaje możliwość ubiegania się o kredyt inwestycyjny z dopłatami Agencji do oprocentowania przez kolejne trzy lata licząc od ww. dnia.
11. W ciągu 30 dni od zastosowania przepisu ust. 4 pkt 3) i 8 bank zobowiązany jest do poinformowania Agencji o tym fakcie.
12. Kredytobiorca za zgodą banku może zmienić kierunek produkcji rolnej, działu specjalnego produkcji rolnej na inny w zakresie produkcji rolnej lub działu specjalnego produkcji rolnej wymieniony w rozdziale I ust. 2.
13. Warunkiem zmiany kierunku, o której mowa w ust. 12, jest sporządzenie zmiany do planu inwestycji.
14. Zmiana kierunku, o której mowa w ust. 12, nie powoduje zaprzestania stosowania dopłat.
15. Zmiana przeznaczenia kredytu lub wkładu własnego jest możliwa, o ile wynika z przesłanek ekonomicznych i spełnione są jednocześnie następujące warunki:
 - 1) nie minął określony w umowie kredytu termin realizacji inwestycji,
 - 2) zmiana nie spowoduje zwiększenia kwoty kredytu,
 - 3) zmiana została wprowadzona do planu inwestycji.
16. Decyzję o zmianie przeznaczenia kredytu lub wkładu własnego podejmuje bank sporządzając aneks do umowy kredytu w oparciu o przedstawioną przez kredytobiorcę zmianę do planu inwestycji i po dokonaniu oceny, w wyniku której stwierdził w szczególności, że zmiana przeznaczenia kredytu lub wkładu własnego jest uzasadniona, zgodna z niniejszymi zasadami i nie spowoduje przeszkód w realizacji planu inwestycji.
17. W przypadku, gdy kredytobiorca zrealizował inwestycję, udokumentował wykorzystanie kredytu i wniesienie wkładu własnego, a nie wykorzystał w pełnej wysokości przyznanych środków finansowych, dopuszcza się możliwość przeznaczenia niewykorzystanej części kredytu na wydatki związane z tą inwestycją inne niż przewidziane w planie inwestycji i umowie kredytu, pod warunkiem sporządzenia zmiany do planu inwestycji i aneksu do umowy kredytu. Ze zmiany do planu inwestycji powinno jednoznacznie wynikać, iż wydatki te są celowe pod względem gospodarczym i ekonomicznym, a także zgodne z postanowieniami zawartymi w niniejszym dziale.
18. Na wniosek kredytobiorcy bank może wyrazić zgodę na wdzierżawienie pod budowę elektrowni wiatrowych (ferm wiatrowych) części użytków rolnych zakupionych przy udziale znajdującego się w okresie spłaty kredytu preferencyjnego, przeznaczonych pod drogę dojazdową, plac manewrowy, naziemną część fundamentu każdego wiatraka oraz inne elementy infrastruktury związane z budową i eksploatacją elektrowni wiatrowej, jeżeli jednocześnie spełnione zostaną wszystkie z niżej wymienionych warunków:
 - 1) do wniosku dołączony zostanie projekt umowy dzierżawy,

- 2) w ocenie banku zostanie osiągnięty i utrzymany w całym okresie kredytowania cel inwestycji określony w umowie kredytu,
 - 3) bank na podstawie przedłożonych przez kredytobiorcę dokumentów, np. pozwolenia na budowę ustali powierzchnię użytków rolnych wykorzystywanych pod potrzeby budowy i eksploatacji elektrowni wiatrowej,
 - 4) bank na podstawie przedłożonych przez kredytobiorcę dokumentów ustali datę zmiany przeznaczenia zakupionych przy udziale kredytu preferencyjnego użytków rolnych lub datę faktycznego zaprzestania prowadzenia produkcji rolnej na użytkach rolnych wykorzystywanych pod potrzeby budowy i eksploatacji elektrowni wiatrowej.
19. Od dnia, o którym mowa w ust. 18 pkt 4), do końca okresu kredytowania, Bank nie będzie występował o stosowanie dopłat do oprocentowania, proporcjonalnie do kwoty kredytu przypadającej na powierzchnię, o której mowa w ust. 18 pkt 3).
20. Bank może wyrazić zgodę na przejęcie długu, jeżeli przejmujący dług spełnia warunki określone w dziale IV, z zastrzeżeniem ust. 21 i 23, gwarantuje terminową spłatę rat kapitału i odsetek oraz będzie kontynuował działalność prowadzoną przez dotychczasowego kredytobiorcę, przy czym:
- 1) na dzień zawarcia umowy przejęcia długu suma kwot udzielonych kredytów z dopłatami ARiMR do oprocentowania zaciągniętych dotychczas przez przejmującego dług i umowy kredytu, z tytułu którego przejmowany jest dług, nie może przekroczyć kwot wymienionych w rozdziale III ust. 2, z zastrzeżeniem pkt 2),
 - 2) jeżeli w wyniku przejęcia długu nastąpiło przekroczenie sumy, o której mowa w pkt 1), to od dnia przejęcia długu dopłaty ARiMR nie będą stosowane w odniesieniu do części przejmowanego długu przypadającej na kwotę kredytu przewyższającą dopuszczalną sumę.
21. Jeżeli kredytobiorca zamierza dokonać zmiany formy prawnej działalności, bank może wyrazić zgodę na przejęcie długu przez powstałą w wyniku przekształcenia spółkę jawną lub spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z zastosowaniem w dalszym okresie kredytowania dopłat w wysokości przewidzianej dla linii nIP, o ile:
- 1) przejmujący dług spełnia warunki określone w dziale I, gwarantuje terminową spłatę rat kapitału i odsetek oraz będzie kontynuował inwestycję realizowaną przez dotychczasowego kredytobiorcę,
 - 2) maksymalny okres stosowania dopłat do oprocentowania kredytu nie przekroczy 8 lat.
22. W przypadku, gdy przejęcie długu łączy się ze sprzedażą użytków rolnych, gospodarstw rolnych, innych obiektów lub urządzeń nabytych za kredyt konieczne jest uzyskanie zgody banku dotyczącej tej sprzedaży. Przy zmianie kierunku produkcji przejmującego dług obowiązują postanowienia ust. 13.
23. W przypadku śmierci kredytobiorcy, jeżeli następca prawny nie spełnia kryteriów określonych w rozdziale II dopłaty w dotychczasowej wysokości mogą być nadal stosowane, z zastrzeżeniem ust. 24.
24. Dopłaty za okres od dnia śmierci kredytobiorcy podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości jak dla zaległości podatkowych, a dalsze dopłaty nie są stosowane, jeżeli następca prawny kredytobiorcy, w określonym przez bank terminie nie przedłoży w banku

prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku lub wypisu zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia. Odsetki w wysokości jak dla zaległości podatkowych od dopłat, o których mowa w zdaniu poprzednim, naliczone zostaną za okres od dnia wpływu tych dopłat do banku.

25. Określony w umowie kredytu termin zakończenia realizacji inwestycji może zostać przesunięty za zgodą banku na wniosek kredytobiorcy, jeżeli w ocenie banku opóźnienie wynika z przyczyn niezależnych od kredytobiorcy. Bank sporządza wówczas stosowny aneks do umowy kredytu. Zmiany nie wymaga natomiast plan inwestycji.
26. Bank zobowiązany jest do zamieszczania na dokumentach potwierdzających wykorzystanie kredytu adnotacji: „Dokument został rozliczony w ramach kredytu inwestycyjnego z dopłatami ARiMR do oprocentowania udzielonego umową nr z dnia” wraz z pieczęcią banku oraz podpisem osoby upoważnionej do sporządzenia adnotacji.

Rozdział V

Procedura ubiegania się o kredyt

1. Przygotowanie planu inwestycji, który poza informacjami wymaganymi przez bank do oceny zdolności kredytowej, powinien w szczególności zawierać:
 - 1) cel inwestycji zgodny z określonym w rozdziale I ust. 3,
 - 2) strukturę finansowania inwestycji (przeznaczenie i kwotę kredytu oraz wkładu własnego),
 - 3) planowany okres realizacji inwestycji,
 - 4) kierunek produkcji w okresie kredytowania,
 - 5) okres kredytowania i karencji w spłacie kredytu,
 - 6) informacje o posiadaniu odpowiednich kwot produkcyjnych lub o źródle pozyskania brakujących kwot produkcyjnych, jeżeli dany rynek objęty jest systemem kwotowania produkcji,
 - 7) informacje o rynkach zbytu, w szczególności, jeżeli inwestycja skutkuje wzrostem produkcji.
2. Wnioskodawcy ubiegający się o kredyt na realizację inwestycji w gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej przy sporządzaniu planu inwestycji mogą posłużyć się Wzorcowym Planem Inwestycji, określonym w załączniku nr 8. W przypadku, gdy specyfika podmiotu ubiegającego się o kredyt wymagałaby dostosowania Wzorcowego Planu Inwestycji do konkretnego przypadku, Wzorcowy Plan Inwestycji może ulegać modyfikacjom.
3. Uzyskanie oświadczenia Agencji Nieruchomości Rolnych, że inwestycja jest realizowana w ramach programu osadnictwa rolniczego.
4. Złożenie przez wnioskodawcę w banku wniosku o kredyt wraz z planem inwestycji, oświadczeniem Agencji Nieruchomości Rolnych, o którym mowa w ust. 3, oświadczeniami sporządzonymi wg wzorów określonych w załącznikach nr 3, 6, 7 i 13 oraz kompletem dokumentów wymaganych przez bank.

5. Banki udzielając kredytów, dotyczących zakupu budynków, budowli i ruchomych środków trwałych, powinny korzystać z informacji o ich cenach rynkowych (umownych) uzyskiwanych np. z kancelarii notarialnych, urzędów gmin, wydziałów rolnictwa urzędów wojewódzkich, wojewódzkich urzędów statystycznych, oddziałów terenowych Agencji Nieruchomości Rolnych oraz zestawień publikowanych w wydawnictwach opracowywanych przez ODR. W przypadku wątpliwości, czy dana cena nie jest zawyżona, należy skorzystać z wyceny rzeczoznawcy. Koszty tej wyceny ponosi wnioskodawca.
6. W przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego kredyt może zostać udzielony na zakup użytków rolnych, pod warunkiem, że:
 - 1) planowane do zakupu użytki rolne w ewidencji gruntów i budynków prowadzonej przez właściwy organ określone zostały jako użytki rolne,
 - 2) wnioskodawca przedstawił zaświadczenie właściwego organu, że obszar przewidziany do nabycia za kredyt nie jest objęty decyzją o warunkach zabudowy, wydaną przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, która powoduje zmianę zagospodarowania terenu.
7. W przypadku, gdy lista nakładów do sfinansowania kredytem i wkładem własnym nie ulega zmianie, a następuje jedynie:
 - 1) zmiana struktury finansowania polegająca na zwiększeniu lub zmniejszeniu wkładu własnego lub zmniejszeniu kwoty kredytu, przy zachowaniu minimalnej dla danej działalności wysokości wkładu własnego kredytobiorcy,
 - 2) zmiana formy wniesienia wkładu własnego kredytobiorcy (np. z gotówki na maszyny, które zgodnie z planem inwestycji miały zostać zakupione za środki własne),
 - 3) zmiana źródła finansowania poszczególnych nakładów (z kredytu na wkład własny lub odwrotnie, przy zachowaniu zgodności z zapisami niniejszych zasad),plan inwestycji nie wymaga zmiany. W umowie kredytu należy uwzględnić ww. zmiany.

Opracowano w ARiMR

4. Dotychczasowa powierzchnia gospodarstwa rolnego wynosi ogółem ha, w tym ha użytków rolnych, w tym użytków rolnych:

- 1) własnych: ha,
2) dzierżawionych: ha.

5. Planowany zakup użytków rolnych wynosiha fizycznych.”,

6. Całkowity koszt inwestycji wynosi zł, w tym:

- 1) kredyt zł, tj.%,
2) wkład własny zł, tj.%.

7. Przeznaczenie kredytu (nakłady)³⁾:

Lp.	Kod	Przeznaczenie kredytu (nakłady)	Kwota kredytu (zł)	Inne informacje
1.	101	zakup, budowa budynków inwentarskich		m ²
2.	102	przebudowa, remont połączony z modernizacją budynków inwentarskich		m ²
3.	105	zakup, budowa, przebudowa, remont połączony z modernizacją innych budynków		m ²
4.	108	zakup, budowa silosów		ton
5.	109b	utwardzenie placów		m ²
6.	109c	budowa przyłączy do sieci kanalizacyjnej		szt.
7.	109d	budowa, modernizacja ujęć wody		szt.
8.	109e	budowa, modernizacja oczyszczalni ścieków		szt.
9.	110	zakup użytków rolnych		ha
10.	111	zakup maszyn lub urządzeń rolniczych		szt.
11.	112	zakup ciągników		szt.
12.	113	zakup kombajnów		szt.
13.	115	zakup kompletnych linii technologicznych		szt.
14.	116	zakup innych maszyn lub urządzeń		szt.
15.	120	zakup materiału nasadzeniowego roślin wieloletnich		szt.
16.	200	pozostałe		-
razem kwota kredytu				

8. Kwota kredytu na zakup użytków rolnych nie jest/jest³⁾ wyższa od wartości tych użytków rolnych wg średnich cen rynkowych w danym województwie.

9. Przewidywana forma, w jakiej zostanie wniesiony wkład własny³⁾:

- 1) środki pieniężne,
2) zgromadzone materiały,
3) inne:.....

10. Przeznaczenie wkładu własnego:

- 1) - zł,
2) - zł,
3) - zł,
4) - zł,

- 5) zł,
11. Okres kredytowania, w tym karencja w spłacie kredytu
12. Przewidywany okres realizacji inwestycji:
13. Ocena wskazanych w planie inwestycji rynków zbytu produktów, ze szczególnym uwzględnieniem rynków zbytu tych produktów, których produkcja wzrośnie:

14. Wnioskodawca³⁾:
 1) posiada odpowiednie kwoty produkcyjne,
 2) wskazał w planie inwestycji źródło pozyskania brakujących kwot produkcyjnych,
 3) nie planuje prowadzenia produkcji na rynku objętym systemem kwotowania produkcji.
15. Wysokość pomocy ustalona zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404 ze zm.) wynosi zł, tj.% kwoty kredytu, a maksymalna kwota dopłat do oprocentowania kredytu w całym okresie kredytowania wynosi zł.
16. Inwestycja spełnia / nie spełnia³⁾ warunki określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 22 stycznia 2009 r. w sprawie realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. Nr 22, poz. 121 ze zm.) i w warunkach i zasadach udzielania kredytów w ramach linii nOR:

.....
 /data/

.....
 /podpis i pieczęć upoważnionego pracownika /

¹⁾ wypełniają producenci posiadający numer nadany w trybie przepisów ustawy o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności
²⁾ wybrać właściwą podlinię z wyszczególnionych w części IV „Warunków i zasad (...)”
³⁾ niepotrzebne skreślić
⁴⁾ wybrać oznaczenie właściwe dla danej podlinii określone w części IV „Warunków i zasad (...)”
⁵⁾ wstawić znak „x” przy odpowiedniej pozycji – w przypadku realizacji kilku celów należy zaznaczyć tylko cel dominujący